

(Prieiga: http://www.kam.lt/lt/korupcijos_prevencija_539/kovos_su_korupcija_kas_programa_540.html)

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
krašto apsaugos ministro
2006 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr.V-779
(Lietuvos Respublikos
krašto apsaugos ministro
2012 m. lapkričio 19 d.
įsakymo Nr. V-1288 redakcija)

KOVOS SU KORUPCIJA KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOJE PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kovos su korupcija krašto apsaugos sistemoje programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. sausio 17 d. nutarimu Nr. IX-711 (Žin., 2002, Nr. 10-355; 2011, Nr. 77-3727) patvirtinta Lietuvos Respublikos nacionaline kovos su korupcija 2011–2014 metų programa, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (Žin., 2002, Nr. 57-2297; 2011, Nr. 81-3962), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 98-4339), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 19 d. nutarimu Nr. 607 „Dėl Padalinių ir asmenų, valstybės ir savivaldybių įstaigose vykdančių korupcijos prevenciją ir kontrolę, veiklos ir bendradarbiavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 83-3015) ir kitais teisės aktais.

2. Programoje pateikiami korupcijos prevencijos krašto apsaugos sistemoje tikslai ir uždaviniai, bendrosios ir specialiosios korupcijos prevencijos priemonės, korupcinių teisės pažeidimų tyrimo ir visuomenės įtraukimo į kovą su korupcija būdai.

II. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

3. Programos tikslas – išaiškinti ir šalinti korupcijos krašto apsaugos sistemoje prielaidas, kontroliuoti, kad visos lėšos, skiriamos krašto apsaugos sistemai, būtų panaudojamos pagal paskirtį.

4. Programos uždaviniai:

4.1. vykdyti nuolatinę kryptingą korupcijos prevencijos politiką, užtikrinti veiksmingą numatytų ilgalaikės kovos su korupcija krašto apsaugos sistemoje priemonių įgyvendinimą;

4.2. nustatyti korupcijos paveiktas sritis krašto apsaugos sistemoje ir sąlygas jai atsirasti bei plisti, teikti siūlymus dėl galiojančių teisės aktų tobulinimo;

4.3. užtikrinti, kad kuo greičiau būtų nustatomi įtariamai korupciniais teisės pažeidimais asmenys ir įgyvendinamas teisės pažeidėjų neišvengiamas teisinės atsakomybės principas;

4.4. teisinėmis, organizacinėmis, ekonominėmis ir socialinėmis priemonėmis sukurti tinkamą ir veiksmingą korupcijos prevencijos organizavimo, įgyvendinimo, priežiūros ir kontrolės mechanizmą;

4.5. skatinti nepakantumą korupcijos apraiškoms ir įtraukti į korupcijos prevenciją visuomenę.

III. KORUPCIJOS SAMPRATA IR KOVOS SU KORUPCIJA PROGRAMOS ELEMENTAI

5. Korupcija – asmens pažadėjimas, siūlymas ar davimas kokio nors neteisėto atlygio valstybės politikui, pareigūnui ar tarnautojui, taip pat valstybės politiko, pareigūno ar tarnautojo tiesioginis ar netiesioginis prašymas arba priėmimas kokio nors neteisėto atlygio sau ar kitam asmeniui arba priėmimas pasiūlymo ar pažado dėl tokio atlygio už tam tikrų funkcijų vykdymą ar nevykdymą, taip pat asmens pažadėjimas, siūlymas ar davimas kokio nors neteisėto atlygio bet kuriam asmeniui, kuris teigia galįs

daryti įtaką valstybės politikai, pareigūno ar tarnautojo sprendimams, taip pat asmens, kuris teigia galįs daryti įtaką valstybės politikai, pareigūno ar tarnautojo sprendimams, tiesioginis ar netiesioginis prašymas arba priėmimas kokio nors neteisėto atlygio arba priėmimas pasiūlymo ar pažado dėl tokio atlygio, taip pat bendrininkavimas darant šioje dalyje nurodytas veikas.

6. Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos – kyšininkavimas, prekyba poveikiu, papirkimas, kitos nusikalstamos veikos paperkant ar siekiant asmeninės naudos: kario, valstybės tarnautojo ar kito darbuotojo piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, tarnybos pareigų neatlikimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, piktnaudžiavimas pasitikėjimu tarnybinėje, komercinėje, ūkinėje ar finansinėje veikloje, dokumentų ar matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, taip pat tyčinis ir nusikalstamas buhalterinio dokumento ar įrašo, kuriame nurodoma melaginga arba netiksli informacija, sukūrimas arba panaudojimas ar neteisėtas atlikto mokėjimo neužregistravimas ar kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą.

Korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų sąvoka, taip pat kitos šioje Programoje vartojamos sąvokos atitinka sąvokas, nurodytas Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

7. Korupcijos apraiškos kenkia demokratijai, ekonomikai ir teisei sistemai, taigi ir valstybės nacionaliniam saugumui, todėl rengiamos kovos su korupcija priemonės turi būti nuoseklios, visapusiškos ir ilgalaikės. Turi būti skirta deramai dėmesio korupcijos prevencijai ir atsakomybės už neteisėtus veiksmus principui įgyvendinti, būtina ugdyti visuomenės nepakantumą šiam reiškiniui ir plėtoti glaudesnę valstybės institucijų bendradarbiavimą. Pagrindiniai Programos elementai yra:

7.1. korupcijos prevencija;

7.2. korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos (korupcinių teisės pažeidimų) tyrimas;

7.3. visuomenės įtraukimas į korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos (korupcinių teisės pažeidimų) išaiškinimą ir tyrimą.

8. Sėkmingai kovoti su korupcija galima tik tada, kai Programos elementai – prevencija, teisės pažeidimų tyrimas, visuomenės švietimas ir jos parama – įgyvendinami kaip nedaloma visuma.

IV. KORUPCIJOS PREVENCIJA

9. Korupcijos prevencijos tikslas – užkirsti kelią korupcijai atsirasti ir plisti krašto apsaugos sistemoje, t. y. pašalinti teisės aktų, veiksnių ir procedūrų spragas, dėl kurių gali susidaryti sąlygos korupcijai atsirasti.

10. Svarbiausi teisiniai organizaciniai korupcijos apraiškų krašto apsaugos sistemos institucijose ir jų padaliniuose šalinimo būdai – tiksliai apibrėžti, koks karių, valstybės tarnautojų ar kitų darbuotojų elgesys prieštarauja teisės aktams ir prilyginamas korupcijai (turi korupcijos požymių), sukurti efektyvų kontrolės ir reagavimo į korupcijos reiškinių mechanizmą, atsižvelgiant į praktiką nuolat tobulinti teisės aktus (šalinti spragas, kolizijas ir pan.), jų įgyvendinimo procedūras ir priemones.

11. Korupcijos prevencijos bendrosios priemonės (priemonių sritys) krašto apsaugos sistemoje yra:

11.1. korupcijos rizikos analizė;

11.2. kovos su korupcija krašto apsaugos sistemos institucijose ir jų padaliniuose programos;

11.3. teisės aktuose įtvirtinto ar teisės aktų projektuose numatomo teisinio reguliavimo poveikio korupcijos mastui vertinimas (teisės aktų ar jų projektų antikorupcinis vertinimas);

11.4. informacijos apie asmenis, siekiančius eiti arba einančius pareigas krašto apsaugos sistemos institucijose, pateikimas (asmenų antikorupcinis patikrinimas) teisės aktų nustatyta tvarka;

11.5. informacijos pateikimas valstybės tarnautojų ir juridinių asmenų registrams;

11.6. karių, valstybės tarnautojų ir kitų darbuotojų, taip pat visuomenės švietimas ir informavimas apie kovos su korupcija krašto apsaugos sistemoje programos įgyvendinimą;

11.7. nustatytų korupcijos atvejų paviešinimas.

12. Korupcijos rizikos analizė:

12.1. korupcijos rizikos analizė teisės aktų nustatyta tvarka atliekama tose krašto apsaugos sistemos veiklos srityse, kur yra didelė korupcijos apraiškų tikimybė;

12.2. veiklos sritis, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustato ir korupcijos pasireiškimo tikimybės mastą įvertina krašto apsaugos ministro įgaliojamas asmuo, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę krašto apsaugos sistemoje, remdamasis krašto apsaugos sistemos institucijų ir jų padalinių atliktais korupcijos tikimybės pasireiškimo tyrimais;

12.3. kiekviena krašto apsaugos sistemos institucija pagal nustatytas savo veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, parengia konkrečias priemones galimoms korupcijos apraiškoms valdyti ir paskiria asmenis, atsakingus už šių priemonių įgyvendinimą.

13. Kovos su korupcija programos (ir jų įgyvendinimo priemonių metinius planus) rengia tos krašto apsaugos sistemos institucijos, kurių veikloje, teisės aktų nustatyta tvarka atlikus korupcijos rizikos analizę, yra nustatyta sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

14. Teisės aktų nustatyta tvarka antikorpuciniui požiūriu vertinami krašto apsaugos sistemos veiklą reglamentuojantys teisės aktai ar jų projektai, jeigu juose reguliuojami ar numatomi reguliuoti visuomeniniai santykiai yra nurodyti Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme.

15. Visos krašto apsaugos sistemos institucijos, kurios teisės aktų nustatyta tvarka yra perkančiosios organizacijos, organizuodamos viešuosius pirkimus ir vykdydamos viešųjų pirkimų procedūras vadovaujasi vienodais reikalavimais. Siekiant užtikrinti, kad nuolat būtų mažinama perkančiųjų organizacijų darbuotojų priimamų sprendimų diskrecija, krašto apsaugos sistemoje skatinama centralizuoti viešuosius pirkimus.

16. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme nustatyta tvarka informacija apie asmenis, kurie siekia eiti arba eina krašto apsaugos viceministrų, Krašto apsaugos ministerijos kanclerio, Krašto apsaugos ministerijai pavaldžių įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų pareigas, teikiama į pareigas asmenį skiriančiam ar paskyrusiam subjektui.

17. Krašto apsaugos sistemos institucijos teisės aktų nustatyta tvarka pateikia valstybės tarnautojų ir juridinių asmenų registrams visą privalomą teikti ir šiems registrams reikalingą informaciją.

18. Antikorpucinis karių, valstybės tarnautojų ir kitų darbuotojų, taip pat visuomenės švietimas ir informavimas:

18.1. antikorpucinis ugdymas turi būti neatskiriama švietimo dalis, siekiant puoselėti asmens dorovę, ugdyti pilietiškumą, asmens teisių ir pareigų visuomenei ir valstybei sampratą ir įgyvendinti korupcijos prevenciją. Šia linkme ugdomi kariai, valstybės tarnautojai ir kiti darbuotojai krašto apsaugos sistemos mokymo, kovinio ugdymo ir kvalifikacijos tobulinimo institucijose, taip pat jie dalyvauja seminaruose, paskaitose ar kituose antikorpucinio švietimo renginiuose;

18.2. krašto apsaugos sistemos institucijos ir jų padaliniai krašto apsaugos ministro nustatyta tvarka per visuomenės informavimo priemones ir kitais būdais teikia gyventojams žinias apie savo veiklą įgyvendinant Programą, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymą ir kitus antikorpucinius teisės aktus.

19. Krašto apsaugos sistemos institucijos ir jų padaliniai iškart paviešina nustatytus korupcijos kurioje nors krašto apsaugos sistemos institucijoje ar jos padalinyje atvejus.

V. KORUPCINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ TYRIMAS

20. Korupcinių teisės pažeidimų tyrimo tikslas – užtikrinti, kad korupcinio pobūdžio teisės pažeidimai būtų atskleisti, o kalti asmenys būtų nubausti teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais. Siekiant kuo geriau iširti korupcinius teisės pažeidimus, būtina:

20.1. nustatyti Krašto apsaugos ministerijos Generalinės inspekcijos, Teisės departamento, Viešųjų ryšių departamento, Personalo departamento, Įsigijimų departamento, Lietuvos kariuomenės Teisės departamento, Logistikos valdybos, Karo policijos, Mokymo valdybos, Infrastruktūros plėtros

departamento prie Krašto apsaugos ministerijos, Antrojo operatyvinių tarnybų departamento prie Krašto apsaugos ministerijos funkcijas ir atsakomybę kovojant su korupcija;

20.2. optimaliai derinti prevenciją ir baudžiamąjį persekiojimą, daugiau dėmesio skirti operatyvinės ir kitos informacijos patikimumui, atidžiai, išsamiai ją tikrinti ir nešališkai vertinti;

20.3. sudaryti darbuotojams, įgaliotiems rengti korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo planus bei vykdyti korupcijos prevenciją, tinkamas sąlygas tobulintis, taip pat užtikrinti jų techninį aprūpinimą specialiąja technika;

20.4. organizuoti ir plėtoti bendradarbiavimą tarp teisėsaugos ir kontrolės institucijų tiriant korupcinius teisės pažeidimus, kuriuose kartu veikia organizuotos nusikalstamos grupuotės, šešėlinio verslo atstovai ir korumpuoti asmenys, tarnaujantys krašto apsaugos sistemoje, siekiant sunaikinti atskiras korupcines sistemas, veikiančias socialinius-ekonominius ir kriminogeninius procesus;

20.5. organizuoti ir plėtoti bendradarbiavimą tarp krašto apsaugos institucijų vadų (vadovų) tiriant informaciją apie atliekamus tarnybinius patikrinimus, kurių metu gali būti nustatyta ir nusikalstamos veikos požymių.

VII. VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR JOS PARAMA

21. Kad visuomenė gautų pakankamai informacijos apie korupcijos apraiškas, korupcinių teisės pažeidimų tyrimą bei apie savo teises ir galimybes pasipriešinti korupcijai ir visuomenei įtraukti į kovą su korupcija, reikia:

21.1. Krašto apsaugos ministerijos interneto ir intraneto svetainėse skirti nuolatinius puslapius Programos ir jos įgyvendinimo klausimams. Šiuose puslapiuose skelbti pranešimus apie įgyvendinamas antikorpucines priemones, metodinę medžiagą, kaip organizuoti antikorpucinę veiklą, apklausas apie Programos priemonių efektyvumą, taip pat numatyti galimybę interneto ir intraneto vartotojams pateikti savo komentarus, atsiliepimus, siūlymus, pranešimus ir kt.;

21.2. krašto apsaugos sistemos institucijose ir jų padaliniuose organizuoti renginius, kuriuose būtų atskleidžiama moralinė, visuomeninė ir finansinė korupcijos žala ir aiškinamos krašto apsaugos sistemos darbuotojų pasipriešinimo korupcijai galimybės;

21.3. per Krašto apsaugos ministerijos interneto svetainę ir intranetą, krašto apsaugos sistemos leidinius reguliariai raginti krašto apsaugos sistemos darbuotojus ir karius, taip pat gyventojus telefonu, paštu, elektroniniu paštu, „Karšta linija“ atvirai ar anonimiškai pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus krašto apsaugos sistemoje;

21.4. nuolat tobulinti gautų pranešimų apie korupcinius teisės pažeidimus krašto apsaugos sistemos institucijose nagrinėjimo sistemą;

21.5. plėtoti tiesioginį visuomenės ir krašto apsaugos sistemos atitinkamų tarnybų, vykdančių korupcijos prevencijos priemones, bendradarbiavimą;

21.6. kurti, įdiegti ir reguliariai atnaujinti antikorpucines mokymo programas, taikomas krašto apsaugos sistemos mokymo, kovinio ugdymo ir kvalifikacijos tobulinimo institucijose;

21.7. nustatyta tvarka informuoti žiniasklaidą, o per ją – ir visuomenę apie krašto apsaugos sistemoje nustatytus korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus;

21.8. kasmet rengti ir viešai skelbti pranešimą apie Programos priemonių įgyvendinimą.

VII. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

22. Kovos su korupcija krašto apsaugos sistemoje programos įgyvendinimo priemonių planas yra neatskiriama Programos dalis. Jis tvirtinamas ir atnaujinamas krašto apsaugos ministro įsakymu atsižvelgiant į galimas ar nustatytas korupcijos pasireiškimo krašto apsaugos sistemoje sritis ir Programos įgyvendinimo stadijas.